

MIEJSKIE PIĘKNOŚCI SAKSONII

SAKSONIA. KRAJ NA MIARĘ ŚWIATOWĄ.

Drezno	2
Miśnia	4
Radebeul	6
Pirna	8
Kamenz	10
Budziszyn	12
Görlitz	14
Żytawa	16
Lipsk	18
Torgau	20
Grimma	22
Chemnitz	24
Freiberg	26
Annaberg-Buchholz	28
Zwickau	30
Plauen	32

„OZDOBA” SAKSONII SĄ JEJ MIASTA

Bogactwo „miejskich piękności” Saksonii jest wszechstronne: obok sztuki w wielu różnych formach tworzą je również architektura, historia i porządna porcja radości życia. Właśnie tę różnorodność, z najpiękniejszymi zakątkami kraju związkowego prezentuje niniejsza broszura, jest zaskakująca, piękna jak z obrazka i zawierająca wiele miejsc godnych odkrycia. W „ulubionych miejscach historii” odwiedzający mogą przeżyć dzisiaj swoje własne historie – i to nie tylko w największych miastach Saksonii takich jak Drezno, Lipsk czy Chemnitz. Również Miśnia, Pirna i Plauen pełne są kulturalnych skarbów. Doskonałym pomysłem jest też przechadzka po Annaberg-Buchholz, Budziszynie czy Freibergu. Na swoich gości czekają romantyczne brukowane uliczki i pełne życia rynki Görlitz, Żytawy i Zwickau. W Grimmie, Kamenz, Radebeul czy Torgau natomiast spojrzeć można na saksońską historię i kulturę z całkiem innej perspektywy.

Zainspiruj się na czas swojej wędrówki przez „miejskie piękności Saksonii”! Wyszukaj to, co szczególne w krajo-brazie kulturalnym o tysiącletniej historii! Dowiedz się, co czyni Saksonię najpopularniejszym celem turystycznym Niemiec.

DREZNO

SKARBY KULTURY NAD BRZEGIEM RZEKI

Drezno z kościołem Frauenkirche, Zwingerem, operą Sempera i zamkiem rezydencyjnym należy od lat do czołówek najbardziej popularnych celów turystycznych Niemiec. Do kulturalnej metropolii nad Łabą, z jej prawie 50 muzeami i ponad 30 teatrami, ściągają rocznie miliony gości ze wszystkich zakątków świata. Najwięcej zainteresowania wzbudza oczywiście zabytkowe Stare Miasto. Pełne historii, niezwykłych skarbów kultury i w klimacie dolce vita w pełni zasługuje na miano „Florencji nad Łabą”. Z deptaka na tarasach Brühla rozciąga się wspaniały widok na rzekę i pływające po niej zabytkowe parowce. Tylko kilka kroków dzieli tę sielankę od pulsującego życiem Nowego Rynku w nowym centrum Drezna, skupiającym się wokół kościoła Frauenkirche.

Od 2017 roku miłośnicy kultury mogą wybierać spośród oferty aż sześciu różnych scen – od nowoczesnej sali koncertowej Drezdeńskiej Filharmonii w Pałacu Kultury po centrum kultury

Kraftwerk Mitte (Elektrownia Śródmieście). Ta ostatnia zaprasza na – pasujący do jej przeszłości – elektryzujący program kulturalny, między innymi na scenie Drezdeńskiej Operetki oraz Teatru Junge Generation (pl. Teatr Młodego Pokolenia).

À propos młode pokolenie: to bawi się najchętniej w grynderskiej dzielnicy Äußere Neustadt – uważanej za kultową scenę klubową. Miejsce zaskakuje swoich gości co chwila nową konstelacją barów, kawiarni, restauracji, klubów, galerii i małych teatrów. Blisko stąd również na łono natury. Do zielonego serca Drezna tzw. Heide dojść można z Neustadt pieszo. Natomiast rzeka z ciągnącą się wzdłuż niej ścieżką rowerową to idealny punkt startowy na rowerowy wypad do zamków, rozrzuconych wokół miasta parków czy pobliskich wzgórz winnych. Lokalnego wina spróbować można nawet w samym mieście, na zboczach wzdłuż Łaby – na tarasach trzech nadłabskich zamków, z których rozciąga się widok na słynny most „Blaues Wunder” (Niebieski Cud).

FESTIWALOWE TRADYCJE

Liczne odbywające się w mieście festiwale to imprezy kulturalne europejskiej rangi: Drezdeński Festiwal Musikfestspiele, Festiwal Moritzburski, Dni Jazzu czy Dixieland – to tylko kilka z nich.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Drezdeński **ZWINGER**: „barokoko” w najlepszym wydaniu
- Kościół **FRAUENKIRCHE**: kamienny dzwon
- **OPERA SEMPERA**: nie tylko klasyka
- **ZAMEK REZYDENCYJNY**: skarby Saksonii
- **DREZDEŃSKI NEUSTADT**: pełna energii dzielnica klubowa

www.dresden.de/tourismus

Informacja Turystyczna przy
Frauenkirche QF Passage
Neumarkt 2 · 01067 Dresden
Telefon +49 (0) 351 501501

MIŚNIA

TAM, GDZIE SAKSONIA WZIEŁA SWÓJ POCZĄTEK

www.stadt-meissen.de

Informacja Turystyczna w Miśni
Markt 3
01662 Meißen
Telefon +49 (0) 3521 41940

Ponad tysiąc lat historii Miśni. Swoje powstanie, to usytuowane nad Łabą miasto, zawdzięcza Henrykowi I, który w 929 roku kazał wysoko ponad rzeką wznieść zamek. To właśnie zamek Albrechtsburg, uznawany dzisiaj za pierwszy reprezentacyjny zamek rezydencyjny w Niemczech, nadaje charakter panoramie miasta. Ścisłe związana z historią saksońskich elektorów Miśnia stała się w 1423 roku miastem rezydencyjnym i uznawana jest dzisiaj za kolebkę Saksonii. Niemym świadkiem tej długiej historii jest potężna gotycka katedra, stojąca na wzgórzu zamkowym.

Jednak zamek Albrechtsburg nie był jedynie elektorską rezydencją. W roku 1710 w jego pomieszczeniach utworzono warsztaty pierwszej w Europie manufaktury porcelany. Z „życiowego projektu” księcia elektora Augusta Mocnego powstała marka MEISSEN, której „białym złotem” z logiem niebieskich skrzyżowanych mieczy, po dziś dzień zachwyca się cały świat. Goście z najdalszych zakątków odwiedzają warsztaty miśnieńskiej manufaktury w Triebischtal i zaglądają zafascynowani za kulisy wymagającego niewiarygodnej wprawy, ponad 300-letniego rzemiosła.

Zabytkowa starówka Miśni z wybrukowanymi uliczkami i uroczym zrekonstruowanymi domami mieszczańskimi z okresu renesansu wije się u podnóża wzgórza zamkowego niczym średniowieczna piękność. Wokół późnogotyckiego ratusza odkryć można romantyczne dziedzińce, sklepiki z rzemiosłem artystycznym, klimatyczne winiarnie i imponujący kościół Frauenkirche. Znajdzie się tu również przytulne miejsce na wypicie lampki miśnieńskiego wina, którego grona dojrzewają na okolicznych stromych zboczach.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Świat przeżyć **HAUS MEISSEN®**
- **ZAMEK ALBRECHTSBURG** w Miśni
- **KATEDRA** miśnieńska
- **MUZEUM MIEJSKIE** w kościele klasztoru OO. Franciszkanów
- Kościół Frauenkirche **Z PORCELANOWYMI DZWONECZKAMI Z POZYTYWKĄ**

www.radebeul.de

Informacja Turystyczna w Radebeul
Hauptstraße 12
01445 Radebeul
Telefon +49 (0) 351 8311830

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Przejażdżka pociągiem **LÖSSNITZGRUNDBAHN** (z Radebeul do Moritzburga)
- **MUZEUM KAROLA MAYA**
- Teatr **LANDESBÜHNEN SACHSEN**
- Wędrówki piesze przez **WINNE WZGÓRZA**
- Wizyta w **LOKALNYCH WINNICACH**

RADEBEUL

MIASTO KAROLA MAYA & WINNY RAJ

Radebeul jest dla wielu sercem Saksońskiego Szlaku Winnego, ciągnącego się na długości całej doliny Łaby, od Pirny po Diesbar-Seußlitz. Klimat rozciągniętego wzdłuż rzeki, pagórkowego krajobrazu tworzą małe i duże winnice. Obok znanych adresów takich jak „Zamek Wackerbarth” czy „Hoflösnitz” z muzeum wina, na gości poszukujących doznań smakowych czeka też wiele mniejszych winiarni. Przy lampce wybornego wina rozkoszować się można widokiem niezwyklego krajobrazu z uroczymi odrestaurowanymi winnicami, rozrzuconymi po tutejszych charakterystycznych stromych zboczach winnych. Najlepszym sposobem na poznanie okolicy jest spacer saksońskim pieszym szlakiem winnym lub przejażdżka pociągiem „Lösnitzgrundbahn”, ciągniętym przez ponad 130-letnią lokomotywę parową. Perfekcyjnym miejscem na spędzenie wieczoru przy lampce wina jest zaciszny stary deptak Altkötzschenbroda. Pieczołowicie odrestaurowane, barwne domy ciągną się wzdłuż gęsto obsadzonego drzewami, podłużnego placu, pełnego galerijek, sklepików z rzemiosłem artystycznym, winiarni, butików,

hotelu i pensjonatów. Radebeul, oddalone zaledwie kilka kroków od ścieżki rowerowej Elberadweg, jest popularnym miejscem odpoczynku dla rowerzystów – szczególnie w czasie Jesiennego Święta Wina. W ostatni weekend września miasto obchodzi bowiem święto przyjemnych stron życia. Goście, degustując lokalne wino i przysmaki kulinarne, oglądają spektakle wędrownych teatrów. Rytm w Radebeul wyznaczają przybywające z całego świata grupy muzyczne, skupiające się wokół historycznego centrum – Altkötzschenbroda.

Obok swoich tradycji winiarskich Radebeul z pełnym oddaniem pielęgnuje również pamięć o Karolu Mayu, którego życie i twórczość ściśle związane są z miastem. To tutaj „urodzili się” bohaterowie jego książek – Winnetou czy Old Shatterhand, których do dzisiaj spotkać można w tutejszym Muzeum Karola Maya. Każdego roku, w weekend po święcie Wniebowstąpienia, podczas organizowanych w Lösnitzgrund Dni Karola Maya, historie o Winnetou nabierają nowego blasku a tysiące miłośników tematyki indiańskiej świętuje swoich bohaterów i najsłynniejszego syna Radebeul.

www.pirna.de

Informacja Turystyczna w Pirnie
Am Markt 7 (Dom Canaletto)
01796 Pirna
Telefon +49 (0) 3501 556446

PIRNA

PIASKOWIEC PEŁEN HISTORII

TRZEBA ZOBACZYĆ

→ **KOŚCIÓŁ MARIENKIRCHE**
z renesansowym ołtarzem z
1611 roku

→ **OKIEM CANALETTO** na
rynek Pirny

→ „Rzeźbiarskie lato” na twier-
dzy **SONNENSTEIN**

→ **TETZELHAUS**, dom rodzinny
Tetzla – zagorzałego przeciw-
nika Marcina Lutra

→ **MIEJSCE DZIAŁALNOŚCI
ARTYSTYCZNEJ** Ryszarda
Wagnera w Graupa

Dolina Łaby ciągnąca się od Drezna po Szwajcarię Saksońską to jeden z najbardziej malowniczych zakątków regionu: zielone wzgórza, jasny piaskowiec ... a w samym środku Pirna. Wspomniane po raz pierwszy już w 1233 roku zabytkowe Stare Miasto, z ozdobnymi domami mieszczan jest świadectwem panującego tu niegdyś dobrobytu. Stary Rynek w Pirnie, uwieczniony na płótnie przez Bernardo Bellotto, zwanego „Canaletto”, tak przypadł wszystkim do gustu, że raz w roku kilkuset mieszkańców Pirny zbiera się, aby odtworzyć uwiecznioną na obrazie, dawną scenę.

Ale czar miasta nie kończy się na rynku. Centrum ze swoimi sklepami, kawiarniami i restauracjami tworzy dzięki ozdobnym fasadom kamienic, arkadowym dziedzińcom, wykuszom, finezyjnym ścianom szczytowym i portalom fantastyczne tło dla spacerów i przechadzek. Szczególnie godne zobaczenia są ratusz ze swoim gotyckim portalem, dom Canaletto oraz pełen architektonicznych skarbów Kościół Mariacki. Wzrok przyciąga szczególnie chrzcielnica, której misterne kamienne zdobienia wzbudziły zachwyt samego Goethego. Warto zerknąć również na barwnie zdobione sklepienie kościoła, zaprojektowane przez Petera Ulricha. Jego odrestaurowany z wielką dbałością o szczegóły dom przy rynku pełni dzisiaj funkcję teatru, stojącego na straży saksońskiego dialektu. Warto wiedzieć, że przez sam środek Pirny wiedzie „Szlak Malarzy” (Malerweg) – jeden z najpiękniejszych szlaków wędrownych Niemiec.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- MUZEUM LESSINGA
- MUZEUM ZACHODNICH ŁUŻYC z wystawą poświęconą historii miasta
- Muzeum Sztuki Sakralnej w kościele **KLASZTORNYM ŚW. ANNY**
- Kościół główny **ST. MARIEN** z XV wieku
- Kompleks parkowy na wzgórzu Hutberg z **KWITNĄCYMI RODODENDRONAMI**

KAMENZ

MIASTO POETÓW

Z MORZEM

KWIATÓW

Jego „Natan mędrzec” to klasyka literatury, a „przypowieść o pierścieniu” uczyniła go nieśmiertelnym. Gotthold Ephraim Lessing urodził się jako syn pastora w 1729 r. w małym saksońskim miasteczku Kamenz, gdzie spędził całe swoje dzieciństwo i gdzie wiele jest jeszcze żywych o nim wspomnień. Podróż w czasie rozpoczyna się w miejscu narodzin pisarza, przy dzisiejszej ulicy Lessinga (Lessinggässchen) i prowadzi do kościoła St. Marien, gdzie ojciec Lessinga głosił kazania, a on sam był ochrzczony. Również drogę Lessinga do szkoły przez bramę klasztorną, aż do kościoła klasztornego, gdzie niegdyś znajdowała się szkoła łacińska, da się dzisiaj odtworzyć. Nieopodal znajduje się utworzone w 1931 roku Muzeum Lessinga, gdzie obszernie prezentowane są twórczość i życie uznanego poety czasów oświecenia.

Poza Lessingiem Kamenz poszczycić się może bogatą, przepelnioną sztuką i kulturą historią. 800 lat liczy sobie miasto, które w 1346 roku włączyło się do Górnołużyckiego Związku Sześciu Miast, aby w ten sposób utrzymać swoją pozycję przy historycznym szlaku handlowym »Via Regia«. Świadectwem czasów prosperity miasta jest niezwykle zbiór późnogotyckich rzeźbionych ołtarzy z XV i XVI wieku. Najpiękniejsze egzemplarze tych arcydzieł prezentowane są w muzeum sztuki sakralnej kościoła klasztornego św. Anny (St. Annen), oddalonego zaledwie kilka kroków od rynku. Znajdujący się tam charakterystyczny ratusz, otoczony wieloma zabytkowymi budowlami z poprzednich epok, stanowi architektoniczne centrum Kamenz.

Na obrzeżach miasta na gości czeka Hutberg z botanicznymi osobliwościami i fantastycznym widokiem, rozciągającym się z wieży Lessingturm. W tej okolicy trzęsie się czasem ziemia – szczególnie kiedy na słynnej scenie Hutbergbühne gwiazdy porwą tłumy swoją muzyką.

www.kamenz.de/tourismus

Informacja Miejska w Kamenz
Schulplatz 5
01917 Kamenz
Telefon +49 (0) 3578 379205

BUDZISZYN

TYSIĄC LAT ZE WSPANIAŁĄ
PERSPEKTYWĄ

www.tourismus-bautzen.de

Informacja Turystyczna w
Budziszynie
Hauptmarkt 1 · 02625 Bautzen
Telefon +49 (0) 3591 42016

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Miejskie obwarowania z **WIEŻAMI I BASZTAMI**
- Kultura i tradycje **SERBOŁUŻYCZAN**
- **KATEDRA ŚW. PIOTRA** ze skarbem
- **MUZEUM MIEJSKIE BUDZISZYNA**
- **MIEJSCE PAMIĘCI**

1002 – na tę liczbę można się w Budziszynie natknąć wielokrotnie. To rok pierwszego pisemnego wzmiankowania „Budusina” czy „Budysina”, jak nazywa miasto mieszkająca tutaj mniejszość serbołużycka. Na średniowieczną scenerię, wyłaniającego się spo- między wzgórz miasta, składa się 14 wież, z których najbardziej charakterystyczną jest „Stara Wieża Wodna”. To stąd zabytkowa pompa zaopatrywała niegdyś w wodę całe miasto.

Rozciągający się z tej i z innych wież widok na miasto zachwyci każdego, podobnie jak spacer średniowiecznymi uliczkami Budziszyna. Zabytkowe Stare Miasto, prawie w całości otoczone starym murem miejskim, tworzy swego rodzaju mikrokosmos z pochodzącymi jakby z innej epoki dumnymi domami mieszczańskimi, misternie rzeźbionymi portalami i licznymi wieżami, jak chociażby charakterystycznie pochylona „Bogata Wieża” (Reichenturm). Jako jedno z miast założycielskich Górnołużyckiego Związku

Sześciu Miast Budziszyn już od XIV w. uznawany był za jedno z najważniejszych miast regionu. Świadczą o tym m.in. zamek miejski Ortenburg z mieszczącym się w nim teatrem zamkowym, czy katedra św. Piotra (Dom St. Petri) z kapitułą oraz skarbem katedralnym. Jako jedyny kościół symultaniczny wschodnich Niemiec jest on symbolem pokojowego współistnienia dwóch odmiennych nurtów wyznaniowych. W 1524 roku katolicy i protestanci podzielili się nawą główną, aby każdy na swojej połowie mógł odprawić nabożeństwa i msze święte.

Kto chciałby dowiedzieć się więcej na temat Serbołużyczan – małego, słowiańskiego narodu, którego kulturalnym i politycznym centrum jest Budziszyn, powinien koniecznie odwiedzić Muzeum Serbołużyckie. Na uwagę zasługują zwyczajnie wielkanocne, ściągające do regionu wielu turystów. Godna polecenia jest także wycieczka rowerowa wzdłuż Szprewy szlakiem Spreeradweg, przez okoliczne lużyckie wioski i malowniczą Krainę Borów i Stawów.

MUSZTARDA Z BUDZISZYNA

W mieście musztardy Bautz'ner Senf prawie wszystko kręci się wokół tego ostrego przysmaku. To, co odwiedzający oglądają w „Muzeum Musztardy”, mogą później degustować restauracji „Bautzener Senfstube”. Wgląd za kulisy produkcji uzyskać można w młynie młotkowym, gdzie produkowana jest musztarda rzemieślnicza z ziaren mielonych kamieniami. A jeśli ktoś ma ochotę na więcej, powinien przyjechać w sierpniu lub wrześniu na „Budziszynskie Dni Musztardy”.

GÖRLITZ

HISTORIA NICZYM Z FILMU

www.goerlitz.de

Informacja Miejska w Görlitz
Obermarkt 32
02826 Görlitz
Telefon +49 (0) 3581 47570

VIA THEA SPEKTAKL BEZ GRANIC

Każdego lata Görlitz i Zgorzelec zamieniają się na trzy dni w wielką teatralną scenę. Eleganckie deptaki, uliczki i place po obydwóch stronach Nysy stają się na czas trwania festiwalu teatrów ulicznych ViaThea przestrzenią sztuki pełną pasji, fantazji i radości tworzenia.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Dolny rynek **UNTER-MARKT** z renesansowym ratuszem
- **MOST STAROMIEJSKI** i spacer do Zgorzelca – siostrzanego miasta po polskiej stronie granicy
- **KOŚCIÓŁ ŚW. PIOTRA** ze słynnymi organami słonecznymi
- **ŚWIĘTY GRÓB**
- Zwiedzanie **MUZEUUM ŚLĄSKIEGO**

Spacer po Görlitz to, wiodąca przez pięćset lat historii architektury, niesamowita podróż w czasie. 4000 odrestaurowanych budowli zabytkowych reprezentuje style od gotyku, przez barok, aż po renesans i epokę grynderską. Sława tutejszej starówki sięga poza granice Niemiec i Europy. Urokowi miasta uległo nawet Hollywood. Renesansowe kamienice z bogato zdobionymi fasadami i kunsztownymi sklepieniami tworzyły już kulisy wielu międzynarodowych produkcji filmowych. Obok talentu gwiazd na światowych ekranach podziwiać można okazałe podwórza oraz ozdobne barokowe portale kamienic z Görlitz. To właśnie dlatego „Görliwood” poszczycić się może tytułem „Europejskiej Lokacji Filmowej Ostatniej Dekady”.

Do najbardziej charakterystycznych budynków miasta należy ratusz, którego najstarsze elementy architektoniczne pochodzą z połowy XIV wieku. Szczególną uwagę budzą schody ratuszowe oraz cyferblat zegara na wieży ratuszowej, pochodzący z 1524 roku.

Centrum Görlitz potwierdza bogatą przeszłość leżącego niegdyś przy starym szlaku handlowym „via regia” miasta, słynącego z wpływowych i zaradnych mieszkańców. Ich zamożność, płynącą z handlu urzetem i suknem odzwierciedlały wyjątkowe domy halowe, których obszar wejściowy był tak duży, że mieściły się w nim całe zaprzęgi konne. Kolejnymi świadkami dobrobytu Görlitz są budowle z epoki grynderskiej. Zalicza się do nich teatr miejski a także, jedyny w swoim rodzaju, dom towarowy w stylu secesyjnym oraz reprezentacyjny budynek dworca kolejowego i rozległa grynderska dzielnica mieszkalna.

Od 1998 roku Görlitz, jako zjednoczone „Europa-Miasto Zgorzelec | Görlitz”, rozciągające się po obydwóch stronach, łączącego brzegi Nysy Mostu Pokoju, przesiąknięte jest dynamiczną i żywą atmosferą z wpływami z Polski i z Niemiec. Kto ma dosyć miejskiego zgiełku może w krótkim czasie, nie opuszczając miasta, znaleźć się na łonie natury, nad pobliskim „miejskim jeziorem” Berzdorfer See.

ŻYTAWA

W KRÓLESTWIE SUKNA

www.zittau.de

Centrum Turystyczne Parku
Krajobrazowego Gór Żytawskich
Markt 1 • 02763 Zittau
Telefon +49 (0) 3583 752200

W najpiękniejszym zakątku trójstyku Niemiec, Polski i Czech, w samym sercu Górnych Łużyc, u stóp Gór Żytawskich, leży historyczne miasteczko Żytawa. Spacerując po jego uliczkach, zanurzyć się można w liczącą sobie 750 lat historię miasta i cofnąć do czasu, kiedy handel suknem i przemysł tkacki uczyniły miasto bogatym i silnym. Najważniejsze zabytki Żytawy – dwie średnio-wieczne zasłony wielkopostne to również tkaniny. Cenniejsza z nich, tzw. Wielka Zasłona Wielkopostna z roku 1472, pokryta 90 fascynującymi ilustracjami wydarzeń biblijnych, prezentowana jest w kościele św. Krzyża. Nie mniej fascynująca „Mała Zasłona Wielkopostna” (1573) eksponowana jest w Muzeum Historycznym w dawnym klasztorze franciszkanów. Obydwa miejsca są stacjami transgranicznego szlaku turystycznego „Via Sacra”, na który składają się liczne budowle sakralne i skarby sztuki z regionu. Od niedawna w Żytawie podziwiać można jeszcze jeden skarb: unikatową kolekcję epitafiów z ostatnich kilku wieków, prezentowanych w nowo odrestaurowanym kościele klasztornym.

Poza licznymi skarbami sztuki obowiązkowym punktem programu jest spacer po w całości zachowanym zabytkowym centrum miasta. Rynek zdominowany jest przez ratusz projektu Schinkela z mieszczącą się w nim jedną z najpiękniejszych sal ratuszowych Saksonii oraz kościół św. Jana (St. Johannis) z wysoką na 60 metrów wieżą widokową. Tylko kilka kroków dalej stoi, liczący sobie ponad 500 lat, potężny żytawski dom solny. Trasa spaceru ciągnie się wzdłuż barokowych fontann oraz baszty rzeźników z kwiatowym zegarem. Ci, którzy poczują zew natury, mogą wybrać się żytawską parową kolejką wąskotorową w pobliże Gór Żytawskich – uważane za raj dla wędrowców.

Najważniejszymi wydarzeniami w życiu miasta jest odbywające się każdego roku przed Wniebowstąpieniem średnio-wieczne Spectaculum Citaviae oraz wielka impreza sportowa O-See-Challenge w sierpniu nad jeziorem Olbersdorfer See.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Wielka i Mała **ZASŁONA WIELKOPOSTNA**
- **ZBIÓR EPITAFIÓW** w kościele klasztornym
- **RYNEK Z RATUSZEM** projektu Karla Friedricha Schinkela
- **KOŚCIÓŁ ŚW. JANA** z wieżą widokową
- W góry **ŻYTAWSKĄ KOLEJKĄ WĄSKOTOROWĄ**

LIPSK

TRADYCYJNIE
OTWARTY NA
ŚWIAT

www.leipzig.travel

Informacja Turystyczna
Katharinenstraße 8
04109 Leipzig
Telefon +49 (0) 341 7104260

Nazwa miasta pojawia się już w VII wieku: miejscowość, która stała się dla Serbołużyczan jednym z ważniejszych ośrodków handlowych, zaczęto określać mianem „Lipzk” – czyli „miejscem wśród lip”. To miano dało początek dzisiejszej kwitnącej metropolii handlowej „Leipzig”, która już w 1165 roku wraz z prawami miejskimi otrzymała również prawa targowe. W 1497 roku doszedł do nich ważny przywilej targowy cesarza Maximiliana I, wynoszący Lipsk do rangi międzynarodowego miasta targowego, którym pozostaje do dzisiaj.

Długie tradycje handlowe widać wyraźnie patrząc na śródmieście. Pasaż Mädlera uważany jest od wieków za najelegantszy deptak miasta. To tutaj znajduje się słynna Piwnica Auerbacha (Auerbachs Keller), której Goethe wystawił literacki pomnik w swoim „Fauście”. Miasto odwdzięczyło się królowi poetów pomnikiem, wzniesionym na tyłach starego renesansowego ratusza.

Na szczególną uwagę zasługują lipskie kościoły. Najstarszym i największym z nich jest kościół św. Mikołaja (Nikolaikirche), który w 1989 r. stał się centrum wydarzeń, prowadzących do „pokojoyej rewolucji” i miejscem spotkań uczestników poniedziałkowych demonstracji, które ostatecznie przyczyniły się do zjednoczenia podzielonych Niemiec. Kościół św. Tomasza (Thomaskirche) natomiast to duchowy dom światowej sławy chóru chłopięcego Tomanerchor. Po dziś dzień w każdy piątek i sobotę rozbrzmiewają tutaj motety w wykonaniu chóru, którego kantorem przez 27 lat był sam Jan Sebastian Bach. Kompozytorowi, który miał decydujący wpływ na kształt chóru, poświęcono muzeum, znajdujące się vis-à-vis kościoła.

Spacerując po centrum pełnym knajpek, kultowych restauracji i barów konieczne trzeba odwiedzić Plac Augusta (Augustusplatz), gdzie naprzeciwko siebie stoją dwie znane na całym świecie świątynie kultury – Opera i Gewandhaus. Słynna orkiestra Gewandhaus w obu miejscach czuje się jak u siebie w domu i nieprzerwanie od lat, wśród kolejnych pokoleń słuchaczy wywołuje zachwyt nad twórczością Wagnera. Kompozytor był w końcu synem tego miasta.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Śródmieście: spacer wśród **PASAŻY, PRZECHODNICH DZIEDZIŃCÓW I DOMÓW HANDLOWYCH**
- Rejsy łódką lub gondolą na **KANALE KARLA HEINE** lub na **BIAŁEJ ELSTERZE**
- **SZLAKIEM NUTOWYM** przez miasto muzyki
- **POMNIK BITWY NARODÓW**
- **LIPSKIE ZOO** z Gondwanaland

LOKALNA SCENA

Nową sztukę i lokalne środowisko kulturalne Lipska poznać można, w starej przędzalni (Leipziger Baumwollspinnerei), Fabryce Tapet (Tapetenwerk) i Elektrowni Sztuki (Kunstkraftwerk), znajdujących się w starych budynkach przemysłowych.

www.tic-torgau.de

Centrum Informacji Turystycznej
w Torgau
Markt 1 · 04860 Torgau
Telefon +49 (0) 3421 70140

TORG AU

CENTRUM
DOWODZENIA
REFORMACJĄ

TRZEBA ZOBACZYĆ

- **ZAMEK HARTENFELS** z wielkimi kręconymi schodami
- **KOŚCIÓŁ ZAMKOWY** uznawany za pierwszą ewangelicką budowlę sakralną, 1544
- **POMNIK SPOTKANIA** nad brzegiem Łaby
- **DOM BURMISTRZA RINGENHEINA** w stylu renesansowym
- Kościół miejski **ST. MARIEN** z ołtarzem pasyjnym

Choć czasy monarchii przeszły do historii, nadal dostrzec można w Torgau dawny blask rezydencyjnego miasta. Pełne przepychu budowle z XVI wieku czynią z usytuowanego nad samą Łabą Torgau prawdziwą architektoniczną skarbnicę renesansu. Zamek Hartenfels, oprócz fascynujących wielkich kręconych schodów, zachwyca również swoim znaczeniem historycznym. Pod rządami księcia Fryderyka Mądrego Hartenfels stał się bowiem politycznym centrum reformacji. Kilkaście razy gościł na dworze sam Marcin Luter; między innymi około roku 1544, aby poświęcić tutejszą nowo wybudowaną kaplicę zamkową – pierwszy protestancki budynek sakralny.

W Torgau bywała także wielokrotnie późniejsza żona Lutra – Katarzyna von Bora. Tutaj także zmarła a jej grób znajduje się w kościele mieszczańskim St. Marien. W tym kościele podziwiać można obraz ołtarzowy pędzla Lucasa Cranacha starszego, przedstawiający „Czternastu Świętych Wspomożycieli”.

W dawnej elektorskiej rezydencji o ponad 1000-letniej historii odkryć można również wiele ciekawych miejsc niezwiązanych z historią reformacji. Po zwiedzeniu zamku z jego „zamieszkałym” rowem niedźwiedzim i zmieniającymi się wystawami, podczas spaceru ulicami miasta odkryć można ponad 500 pochodzących z najróżniejszych epok zabytkowych budowli. Szczególnie autentycznie zaprezentowany jest okres renesansu w domu burmistrza Paula Ringenheina. W większości oryginalnie zachowane piętra mieszkalne budynku, pochodzącego z roku 1596, dekorowane wspaniałymi malarskimi zdobieniami ściennymi i sufitowymi.

Również w bliższej przeszłości w Torgau miały miejsce interesujące wydarzenia. 25 kwietnia 1945 r., niecałe dwa tygodnie przed zakończeniem drugiej wojny światowej, nad Łabą w okolicach Torgau doszło do pierwszego spotkania amerykańskich żołnierzy z Armią Czerwoną.

www.grimma.de

Informacja Miejska w Grimme
Markt 23
04668 Grimma
Telefon +49 (0) 3437 9858285

GRIMMA

PERŁA DOLINY MULDY

Lipska metropolia oddalona jest od Grimmy o niespełna 20 km, ale na próżno szukać tutaj zgiełku wielkiego miasta. Może właśnie dlatego miasto nad Muldą przyciąga tak wielu amatorów ciszy i spokoju – przybywających tutaj niegdyś konno i powozami, a dzisiaj często pieszo lub na rowerze. Miłośnicy „piękniejszej strony życia” znajdą tutaj obok niezmiernie bogatej oferty kulturalnej, również spokój i możliwość niezakłóconego kontaktu z naturą. Tutaj urodził się Albrecht Odważny, który dał początek saksońskiemu rodowi królewskiemu. Lipski wydawca Georg Joachim Göschel uznał Grimmę za „jeden z najpiękniejszych zakątków świata”. Tutaj odnalazł swój azyl i tutaj wydał między innymi dzieła Goethego i Schillera. Jego przyjaciel Johann Gottfried Seume wyruszył z Grimmy na swój słynny „Spacer do Syrakuz”, a jakiś czas później osiadł w tym mieście.

Dawny czar minionych dni do dzisiaj unosi się nad miastem. Spacer po Grimmie, przez najpiękniejszą starówkę śródkowych Niemiec, staje się podróżą w czasie przez kilka epok architektonicznych: ratusz z charakterystycznymi renesansowymi szczytami, dwuwieżowy Kościół Mariacki czy średniowieczne wieże mieszkalne. Warte zobaczenia są również dawna krajowa szkoła księżca św. Augustyna czy kamienny most, wzniesiony przez budowniczego drezdeńskiego Zwingera Pöppelmann.

Można wybrać się również poza centrum i zwiedzić ruiny klasztoru Nimbschen, gdzie żona Lutra – Katarzyna von Bora była niegdyś zakonnicą, lub Großbothen, gdzie mieszkał i prowadził badania laureat nagrody Nobla w dziedzinie chemii Friedrich Wilhelm Ostwald. Życiowe dokonania naukowca zaprezentowane są w formie różnorodnych wystaw, znajdujących się w niezwykle zadbanym kompleksie parkowym.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Muzeum wydawnicze **GÖSCHENHAUS** z klasycystycznym ogrodem
- Muzeum w **HAUS ENERGIE** w parku Wilhelma Ostwalda
- Odkrywcza podróż przez historię miasta w **MUZEUM OKRĘGOWYM**
- **RUINY KLASZTORU W NIMBSCHEN**, gdzie żyła Katarzyna von Bora
- **REJS STATKIEM PO MULDZIE** i wycieczka **PROMEM LINOWYM**

www.chemnitz-tourismus.de

Informacja Turystyczna
w Chemnitz
Markt 1 · 09111 Chemnitz
Telefon +49 (0) 371 690680

KULTURA PRZEMYSŁOWA

Każdego roku we wrześniu, przez cały weekend, Chemnitz świętuje Dni Kultury Przemysłowej. Festiwal zaciera granice między przeszłością a przyszłością i uświadamia, że w oderwaniu od historii miasta jego dzisiejsze sukcesy byłyby niemożliwe.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- SAKSOŃSKIE MUZEUM PRZEMYSŁU
- ZBIORY SZTUKI na Placu Teatralnym
- PAŃSTWOWE MUZEUM ARCHEOLOGII W CHEMNITZ
- VILLA ESCHE Henry'ego van de Velde
- PAŁAC WODNY KLAFFENBACH

CHEMNITZ

HARMONIA PRZEMYSŁU I KULTURY

FREIBERG

Z WIZYTĄ W MIEŚCIE SREBRA

Według legendy sława Freibergu jako miasta srebra Silberstadt® zaczęła się wraz z przypadkowym znalezieniem przy drodze połyskującego kawałka rudy. Było to wprawdzie około 850 lat temu, ale dawne bogactwo miasta do dzisiaj widoczne jest w każdym jego zakątku. Dowodem „srebrnej epoki” Freibergu jest ponad 550 budowli zabytkowych, rozsypanych wokół powstałego w okresie późnego średniowiecza centrum miasta. Jednym z zabytków jest pięknie odrestaurowany zamek Freudenstein, kryjący w sobie fascynujący skarb o nazwie „terra mineralia”, na który składa się 3.500 minerałów i kamieni szlachetnych ze wszystkich stron świata. Najpiękniejsze okazy tej największej na świecie prywatnej kolekcji minerałów połyskują we wszystkich kolorach tęczy, wręcz oczarowując oglądających.

Uczta dla uszu i oczu będzie wizyta w Katedrze Mariackiej (Dom St. Marien). Uwagę przyciągają krucyfiks triumfalny, ambona tulipanowa i słynne „Złote Wrota”. W katedrze znajdują się również największe zachowane organy światowej sławy budowniczego organów Gottfrieda Silbermanna. Mniejsze instrumenty z warsztatu mistrza, usłyszeć można w kościołach św. Jakuba (Jacobikirche) i św. Piotra (Petrikirche). Te i inne organy z regionu stoją w centrum odbywających się co dwa lata we Freibergu Dni Silbermanna. Kto chciałby poszukać śladów srebra, powinien odwiedzić tutejszą kopalnię srebra „Silberbergwerk”. Znajdująca się pod opieką Technicznej Akademii Górniczej kopalnia umożliwia fascynujący wgląd w wielowiekową historię górnictwa, setki metrów pod ziemią. Częściowo obiekt dostępny jest dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Dla dużych i małych odwiedzających opracowana została ścieżka edukacyjna.

www.freiberg-service.de

Informacja Turystyczna
Schlossplatz 6
09599 Freiberg
Telefon +49 (0) 371 273664

TRZEBA ZOBACZYĆ

- Zabytkowe **STARE MIASTO**
- „**TERRA MINERALIA**” w zamku Freudenstein
- **ORGANY SILBERMANNA**
- **KOPALNIA SREBRA**
- **MUZEUM** Historii Miasta i **GÓRNICTWA**

PARADY GÓRNICZE

Najważniejszym elementem górniczych tradycji są parady górnicze, odbywające się w czerwcu oraz podczas jarmarku bożonarodzeniowego, w drugą niedzielę adwentu, kiedy w całym mieście panuje typowo rudawska świąteczna atmosfera.

→ MANUFAKTURA MARZEŃ

→ KOŚCIÓŁ ŚW. ANNY

→ Kościół górniczy z **GÓRNICZĄ SZOPKĄ**→ Muzeum Rudaw z **KOPALNIĄ** »Im Gößner« udostępnioną **DLA ZWIEDZAJĄCYCH**→ Młotownia **FROHNAUER HAMMER**

ANNABERG-BUCHHOLZ

ŻYWE TRADYCJE GÓRNICZE

O d momentu swojego powstania w 1496 r. Annaberg-Buchholz związane jest z górnictwem. Złóża srebra odkryte tutaj w XV wieku przyniosły miastu dobrobyt, a górników napędlili dumą z ich pracy i tradycji. Już w 1499 roku rozpoczęto budowę miejskiego kościoła św. Anny (St. Annen), który jest dzisiaj największym w Saksonii, późnogotyckim kościołem halowym, znanym głównie ze swojego „górniczego ołtarza”. Mniej znany, choć równie ciekawy, jest leżący nieopodal rynku Kościół Mariacki (St. Marien), skrywający w swoim wnętrzu szczególnie skarb – drewnianą szopkę górniczną z licznymi, rzeźbionymi postaciami. Figury szopki są uosobieniem tradycji rzeźbiarskich, ściśle związanych z życiem górników i do dzisiaj pielęgnowanych w wielu rudawskich domach. Wystawa w „Manufakturze marzeń” pozwala odwiedzającym miasto w wyjątkowy sposób doświadczyć tej fascynacji.

Oprócz niezliczonych ton srebra z Annaberg-Buchholz wywodzą się zasługujące na uwagę osobistości. Jednym z nich jest Adam Ries – słynny niemiecki matematyk. W jego dawnej szkole algebry znajduje się dzisiaj muzeum, w którym odwiedzający zdobyć mogą dyplom, potwierdzający ich znajomość metod liczenia wg. Riesa. Również Barbara Uthmann pochodzi z tego miasta – zaradna wdowa po lokalnym przedsiębiorcy zapewniła setkom żon górników dodatkowy dochód, dzięki pracy chałupniczej jako koronkarki. Oprócz sztuki rzeźbiarskiej w Muzeum Rudaw jak i na tzw. deptaku sztuki ludowej rozciągającym się między kościołem św. Anny a historycznym Starym Rynkiem dużo miejsca poświęcone jest koronkarstwu.

Kto chciałby wejrzeć głębiej w historię regionu, powinien zwiedzić jedną z trzech udostępnianych dla zwiedzających kopalni lub odwiedzić zabytkową młotownię Frohnauer Hammer.

RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE

Szczególnie imponujące są rudawskie tradycje górnicze i tutejsze rzemiosło artystyczne, ściśle związane z okresem adwentu i Bożego Narodzenia. Wielu miłośników rękodzieła uważa jarmark w Annaberg za najpiękniejszy w regionie.

www.annaberg-buchholz.de

Informacja Turystyczna
Buchholzer Straße 2
09456 Annaberg-Buchholz
Telefon +49 (0) 3733 19433

BIBLIOTEKA „RATSSCHULBIBLIOTHEK”

Warto zwiedzić oddaloną zaledwie o kilka kroków od centrum, najstarszą w Saksonii bibliotekę publiczną „Ratsschulbibliothek” i jej reprezentacyjną czytelnię. Zaraz obok Zbiory Sztuki z Zwickau oddają hołd słynnemu mieszkańcowi miasta – Maxowi Pechsteinowi, któremu poświęcone jest specjalne muzeum.

TRZEBA ZOBACZYĆ

→ MUZEUM AUGUSTA HORCHA

→ DOM ROBERTA SCHUMANNA

→ DOMY DUCHOWNYCH

→ JOHANNISBAD – kąpiele w otoczeniu secesji i neogotyku

→ ZBIORY SZTUKI – Muzeum Maxa Pechsteina i Biblioteka Miejska

ZWICKAU

ROMANTYZM I POJEMNOŚĆ SKOKOWA

Oferata turystyczna czwartego pod względem wielkości miasta w Saksonii godna jest pozazdroszczenia: klimatycznie knajpki, eleganckie restauracje, hotele od rodzinnych po luksusowe, deptak zakupowy, piękne parki i muzea. Jak żadne inne miasto w regionie Zwickau kojarzone jest również z czymś, co nas ludzi – w dosłownym tego słowa znaczeniu – porusza: to tutaj rozpoczął się w 1904 roku triumfalny przejazd samochodu przez świat. August Horch położył w Zwickau kamień węgielny pod swoje imperium, które dało początek produkcji Audi w Ingolstadt. Muzeum noszące jego nazwisko to fascynujący świat przeżyć, gdzie obok wypolerowanych modeli Horcha, Audi, Wanderera i DKW znaleźć można również kilka wersji „Trabanta”. Właśnie to auto przez dziesiątki lat kształtowało obraz nie tylko miasta i jego przemysłu, ale również całego NRD.

Dla miłośników muzyki dźwięk trabantowego dwutaktu z pewnością nie będzie zbyt interesujący – ci, jeśli chcą, posłu-

chać mogą w Zwickau skocznych taktów muzyki Roberta Schumann. Przy głównym rynku, gdzie 8 czerwca 1810 roku słynny muzyk przyszedł na świat, odwiedzający muzeum mogą dzięki fotografiom, listom, oryginalnym meblom i zeszytom nutowym poznać bliżej historię życia kompozytora. Codziennosc Schumann zdominowana była miłością do muzyki i do żony Klary.

900-letnia historia Zwickau obejmuje również inną ważną epokę, kiedy to życie miasta zdominowane było przez sukienników i górników. Ozdobą odrestaurowanej starówki jest potężna Katedra Mariacka (Dom St. Marien) górująca nad wyglądającymi niczym miniaturki, domami duchownych w XIII wieku. Warte odwiedzenia są też 500-letnie sukiennice, ratusz oraz pływalia Johannisbad. Miłośnicy art déco mogą odbyć przyjemny spacer przez największy secesyjno-grynderski kompleks architektoniczny lub wysłuchać koncertu w „Nowym Świecie”, w najpiękniejszej secesyjnej sali koncertowej Saksonii.

www.zwickautourist.de

Informacja Turystyczna
Hauptstraße 6
08056 Zwickau
Telefon +49 (0) 375 2713240

www.plauen.de

Informacja Turystyczna w Plauen
Unterer Graben 1
08523 Plauen
Telefon +49 (0) 3741 2911027

PLAUEN

OJCZYZNA KORONEK W VOGTLAND

OJCIEC I SYN

Jako Erich Ohser znają go tylko nieliczni, jego pseudonim „e.o.plauen” wywołuje natomiast uśmiech na większości twarzy: rysowane przez niego historie obrazkowe pt. „Ojciec i syn” ilustrują piękne wspomnienia. Muzeum Erich-Ohser-Haus budzi je również i umożliwia wgląd w życie i twórczość tego uzdolnionego artysty.

TRZEBA ZOBACZYĆ

- **KORONKI Z PLAUE**
w Muzeum Koronek i w hafciarskich warsztatach pokazowych
- **MUZEUM VOGTLAND i DOM ERICHA OHSERA**
- **BUDYNEK KONWENTU** u stóp kościoła św. Jana
- **SŁODOWNIA**
- Centrum rozrywki **SYRATAL** z mini kolejką, mini zoo i wieloma innymi atrakcjami

Rozkwit w XV wieku Plauen zawdzięcza tkaczom i sukiennikom, jednak było to nic w porównaniu z boomem przeżywanym pod koniec XIX wieku. Kiedy w 1883 roku na rynek weszły „koronki z Plauen”, wydawało się, jakby na haftowane maszynowo ozdoby czekał cały świat. Nowe zakłady powstawały jak grzyby po deszczu. Na przestrzeni zaledwie kilku lat ilość mieszkańców podwoiła się do ponad 100.000. Był to niezmiernie burzliwy czas dla Vogtland!

Dzisiaj, chociaż okres największego zainteresowania minął, koronki z Plauen nadal mają swoich fanów na wszystkich kontynentach. Również miasto pozostało wierne swojej miłości do delikatnych ornamentów, wykorzystywanych tradycyjnie przy zdobieniu stołów lub okien, lub bardziej nowocześnie, strojach wieczorowych znanych kreatorów mody. Muzeum Koronki przy rynku oraz pokazowe warsztaty hafciarskie, mieszczące się w zabytkowym budynku manufaktury, umożliwiają wgląd w żywą do dzisiaj historię tego filigranowego rzemiosła. W śródmieściu Plauen odwiedzający mogą zobaczyć Stary Ratusz z renesansowym szczytem i starym astronomicznym zegarem z ruchomymi postaciami lub – pokonując 230 stopni – wejść na wieżę ratuszową. Warty zobaczenia jest również, poświęcony w 1122 roku i należący do najstarszych kościołów w Vogtland, dwuwieżowy kościół św. Jana (St. Johannis). Nowo odrestaurowany budynek konwentu u podnóża kościoła zyskuje coraz większą popularność dzięki organizowanym tutaj imprezom kulturalnym.

Podczas spaceru przez Plauen nie może zabraknąć czasu na wizytę w barokowym kościele luterańskim oraz w Muzeum Vogtlandu, mieszczącym się w dawnych domach patrycjuszy. Kto ma odwagę poznać miasto od bardziej nietypowej strony, powinien zwiedzić kopalnię, muzeum obrony przeciwlotniczej oraz piwnicę celną. Można też zrelaksować się w parku miejskim, pływając po stawie lub przespacerować, wiodącym bezpośrednio przez Plauen, pieszym szlakiem widokowym „Vogtland Panorama Weg”.

IMPRESSUM

WYDAWCA

Spółka Promocji Saksonii z o.o.
Bautzner Straße 45 · 01099 Drezno
Telefon +49 (0) 351 491700 · Telefaks +49 (0) 351 4969306
www.saksonia.pl

PROJEKT I SKŁAD

Machzwei Gestaltung & Kommunikation, Drezno · www.machzwei.net

REDAKCJA

Textworx, Drezno · www.textworx.de

TŁUMACZENIE

Babelbaum | Sprache und Kultur, Drezno · www.babelbaum.com

ZDJĘCIA

Claus Bach · Daniel Bahrmann · Jens-Michael Bierke · Dirk Brzoska · Jens Dauterstedt · Sylvio Dittrich · Anne Dziallas · Martin Förster · Katja Fouad-Vollmer · Thomas Glaubitz · Dirk Hanus · Anne Hasselbach · Peter Hirth · Frank Höhler · Albrecht Holländer · René Jungnickel · Jürgen Karpinsky · Dieter Knoblauch · Ellen Liebner · Manfred Lohse · Ralf Menzel · Susanne Paskoff · Igor Pastierovic · René Pech · David Pinzer · Matthias Popp · David Rieger · Dirk Rückschloss · Andreas Schmidt · Kristin Schmidt · Michael Schmidt · Nikolai Schmidt · Wolfgang Schmidt · Dieter Schubert · Tom Schulze · Wolfgang Sens · Dietmar Träupmann · Gerhard Weber · Rainer Weisflog · Andreas Wetzel · Peter Wilhelm · Archiwum TMGS · Agencja Reklamy BUR · DDpix · iStock · Muzeum Karola Maya · Kultour Z. · Spółka Promocji Kultury i Turystyki Pirny · Muzeum Lessinga w Kamenz · MEISSEN® · Modespitze Plauen · Punctum · Miasto Grimma · Miasto Plauen · Zarząd Miasta Kamenz · Związek Turystyczny Saksońskiej Krainy Zamków i Borów t.z. · Towarzystwo Sympatyków Zabytkowych Pociągów Radebeul e. V. · VG Bild-Kunst, Bonn 2017 · Zittauer Blickwinkel

MAPA

Dr. Schubärth & Partner, Drezno · www.schubaerth.de

DRUK

Oskar Görner GmbH, Chemnitz · www.druckerei-goerner.de

STAN

1 grudnia 2017

SAKSONIA. KRAJ NA MIARĘ ŚWIATOWĄ.